

Voorzitter

- het wetsvoorstel van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2003 (28600-B);
- het wetsvoorstel van de begrotingsstaat van het provinciefonds voor het jaar 2003 (28600-C);
- het wetsvoorstel van de begrotingsstaat van het Spaarfonds AOW voor het jaar 2003 (28600-E);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van de Hoge Colleges van Staat, Kabinet van de Koningin, Kabinet van de Gouverneur van de Nederlandse Antillen en van het Kabinet van de Gouverneur van Aruba (II) voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (28697);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Algemene Zaken (III) voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (28698);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (VII) voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (28701);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van de Nationale Schuld (IXA) voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (28703);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Financiën (IXB) voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (28704);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (28705);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI) voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (28706);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (28708);

- het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (28710);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het gemeentefonds voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (28713);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het provinciefonds voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (28714);
- het wetsvoorstel Wijziging van de begrotingsstaat van het Fonds economische structuurversterking voor het jaar 2002 (wijziging samenhangende met de Najaarsnota) (28715).

Deze wetsvoorstellen worden zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

Aan de orde is de stemming over het wetsvoorstel **Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Defensie (X) voor het jaar 2003 (28600-X)**.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van een stemverklaring vooraf.

□

De heer **Pormes** (GroenLinks): Voorzitter. Ik dank u nogmaals voor uw zachtheidigheid.

In de afgelopen twaalf maanden heb ik in deze Kamer twee keer gesproken over de begrotingsstaat van het ministerie van Defensie. Daarin heb ik onze tevredenheid uitgesproken over de richting, die voor de omvorming van de Nederlandse krijgsmacht is gekozen, maar niet over het tempo en de mate, waarin die wordt doorgevoerd. Ook hebben wij onze instemming betuigd met de conclusie van het kabinet dat die grote oorlog, waarover wij ons gedurende de periode van de dreiging van de Koude Oorlog druk maakten, er niet meer inziet. Maar niet met de instandhouding van allerlei grote eenheden ten behoeve van de bondgenootschappelijke verdediging.

Ik noem kort zes redenen, die ons tot een afwijzing van de begrotings-

staat hebben gebracht.

1. GroenLinks heeft precies een jaar geleden in deze Kamer gezegd, te onderkennen dat bij een veel sterker beleid rond conflictpreventie er conflicten kunnen ontstaan, waarbij de Nederlandse krijgsmacht een rol dient te spelen als peacekeeper, of als peace-enforcer. Het kabinet belijdt dit met de mond, maar in de praktijk wordt het aantal vredesmissies teruggebracht van vier naar drie.
2. Het voornemen om de ODA-middelen in te zetten op onderdelen van vredesmissies, ten koste van eerlijke handel, duurzame ontwikkeling, vreedzame coëxistentie, mondiale armoede en de millenniumdoelstellingen.
3. Het mogelijk ongedaan maken van de voorgestelde reductie van het aantal operationele F16-jachttoestellen.
4. Geen eurocent wordt bezuinigd op de deelname aan de ontwikkelingskosten van de JSF.
5. De weigering om de clusterbommen te vernietigen.
6. GroenLinks is voor een vreedzame oplossing in Irak. Wij zijn voor een democratische opbouw van de landen in het Midden-Oosten, wij zijn ook voor expeditie missies, vredesmissies zowel voor het behouden als het afdwingen van vrede, als het bezweren van een crisis.

Wat daar niet bij hoort, is het inzetten van middelen om een oorlog tegen Irak voor te bereiden. Niemand wenst vuriger het vertrek van Saddam dan zijn onderdrukte bevolking. Toch vraagt vrijwel niemand om een Amerikaanse bezetting met steun van Nederland. De leden van de fractie van GroenLinks spreken vandaag met één stem. Wij kunnen niet instemmen met de begrotingsstaat van het ministerie van Defensie 2003.

In stemming komt het wetsvoorstel.

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks en de SP en het lid Le Poole tegen dit wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

Aan de orde is de behandeling van:
- het wetsvoorstel **Regels met betrekking tot geweldgebruik bij de bewaking van militaire**